

Hift. Sac. 157.

Hift. Sac. 190.

RIGA DEVICTA

AB AUGUSTSSIMO PRINCIPE

G V S T A V O ADOLPHO

S V E C O R V M, G O T H O R V M,
V A N D A L O R V M Q V E R E G E, M A G N O
P R I N C I P E F I N L A N D I A E, D U C E E S T H O N I A E,
C A R E L I A E Q U E, N E C N O N I N G R I A E
D O M I N O, &c. &c.

Carmine Heroico descripta

A

JOANNE NARSSIO ANASTASIO
Dordraco-Batavo Medicinæ Doctore.

RIGÆ LIVONUM

Excudebat Gerhardus Schröder / M. D. C. XXV.

Hoc Livonia, provincia. At sic Livong, a, um, e, o en orund; Livo, li
si liefländer. Finnoria, Provinia. At sic Fiknowig, a, um, e,
orund; Finno, Finngor, si
vi en ländar.

Benigne Lector,

Non fabulam confictam exhibeo, sed rei verè gestæ veram & genuinam Historiam, cuius argumentum & partes singulas habeo partim ex relatu Magnatum, aliorumq; Testium oculatorum, partim ex A. Senatus Rigenis eleganti Epistolâ Historico - Apologeticâ ad illustriss. Principem Radzivilium; quam quidem ante triennium editam hactenus silentio suo comprobarunt ipsi Poloni. Quæ alicubi ad ornatum Poëticum, de more, conficta occurrunt, ea ejusmodi sunt, ut noxam nemini adferant, & à prudenti Lectori facile discerni possint ab iis quæ rei substantiam concernunt. Maronem, qui mihi unus instar omnium Poëtarum est in hoc carminis genere, præ aliis imitatione pro viribus exprimendum mihi proposui, utinam tam feliciter, quam studiosè. In materia certè carminis, adjumento mihi præstito, Marone quodammodo felicior fui. Volens quippe Maro, in gratiam Romanorum, mirum in modum laudibus efferre virtutes bellieas Æneas sui, finxit operosè, non minus quam prudenter, Turnum, Æneas Adversarium, Heroem singularis magnanimitatis & industriæ; ut victor tanti Adversarii, Æneas tanto major esset in animo Lectoris creduli. Mihi vero, virtutes magni REGIS GUSTAVI ADOLPHI, pro modulo meo, aliis in exemplum cantaturo, opus non fuit, in Hoste magnum aliquid confingere, sed ultrò revera sese obtulit in RIGENSIBVS insignis fortitudo atq; industria, à cuius victoriâ non exigua portio laudum Regiarum cumulo accessit; ut non abs re Rigenib; jam devictis REX dixerit, illam duntaxat fidem à Civitate istâ se expetere, quam Polono toto obsidionis tempore præstisset. Hic ut REX voti æquissimi compos fiat, & in ollis Ægyptiis mercimoniorum Polonicorum contemnendis fortiter Cives perseverent, in commune bonum opto & voveo: Præsertim quum paternum REGIS animum experiantur indies, non tantum Sacrorum ac Prævilegiorum fideli conservatione, sed & nuperā donatione immunitatis à Vestigalibus totius Regni, aliisq; signis indubitatis. Vale, Benigne Lector, & opusculum hoc per otium evolvens virtutes præclaras, tunc bellicas, tum Christianas, exemplo non uno disce, ac pro ratione muneric feliciter imitare. Rigæ Livonum Kal. Decembris CIJ. ID. C. XXV.

IOANNES NARSSSIUS Med. D.

RIGA

IO ANNIS NARSSII
R I G A D E V I C T A
ANNO M. D. C. XXI.

Propositio
cum voto.

Ebellatores RIGÆ REGEMQVE, DV-
CEMQVE,
GVSTAVUM, CAROLU Mq; cano,
Duo lucida Fratres
Sidera, ab Arctoo latè radiantia cælo ;
Heroasq; alios, Sueonum quos Martia fundit
Tellus, & justo sociatæ fœdere gentes.
Hic ut digna canam factis, date flamina, Musæ
Veraces, spirante D E O, victoria cuius
Auspiciis, nutuq; venit ; qui sede superbos
Dejicit, ac solio justos exornat eburno.

LIVO-
NIE

Est Moscho vicinus ager, LIVONIA dictus,
Sarmatiæ quondam pars magna. Hunc Teutones olim,
Sacrati tenuére viri, quum jura, fidemq;
Christiadum dictare armis, & munere cæli,
Scilicet, immensas rapto corradere gazas,
Persuasit pietas, atq; elargitio Papæ.

A 2

Post,

Pòst, sic quæsitum, majori ex parte subegit
Moschus, & hoc pulso, vario discrimine Martis
Subdita pars Sveco, pars gestat fræna Poloni.

RIGA Hujus agri stat RIGA caput, quod nomine Grajo
Metropolis Metropolin dixerunt Patres: Unde omnibus olim
Mystica Livonis summus dat iussa Sacerdos.

Priùs ten- Urbs muris, castroq; valens. Urbs flumine Dunâ,
tata Balthiacisq; opulenta vadis, atq; ubere glebæ;
Haud animis minor atq; armis. Hac pellere sedē
Marte SIGISMVN DVM conati sæpiùs hostem
Primores Sueonum, CAROLI dum vita manebat;
Longius ut tandem pulsis hostilibus armis
Proficuam Patriæ possente vincere pacem.

frustrà. Non hæc usq; tamen Mavors ad vota favebat,
Insigni moderans Carolina hic clade Trophæa.

Feliciùs à At fors læta magis CAROLI postfata relucet,
Rege Et quondam hic victis redit in præcordia virtus;
GVSTA. Pugnatumq; magis felici sidere, postquam
VO A- SVeCIA GVsta Vo tVtò ManDarat habenas.
DOLPHO

M. D. Hic patriâ virtute potens, cladisq; paternæ,
C. XXI. Quà fas, usq; memor, Patriæq; accensus amore,
Perpetuò ingenti curarum fluctuat æstu,
Vt res sit meliore loco. Pudor, iraq; mentem
Excelsam exagitant, ac laudis justa cupido.

Oratio Hinc tandem ex imo ducens suspiria corde,
Regis de- Hæc secum. Sicne incepto desistere viatos,
liberantis. De RIGA ut nequeant SUEONES auferre Trophæa?
Quæ Moschum domuere manus, patriaq; nefandum

Excu-

Excusserè jugum, ringente tyrannide Papæ,
 Nunc an torpebunt tanquam post terga revinctæ?
 RIGA ferox nostros poterit tardare Triumphos?
 An frustrà SVEONVM pinguescent sanguine campi?
 Durabunt moti nostrâ de cæde cachinni?
 Degener an CAROLI NATVS credetur uterq;?
 Et terror Livonus erit, terrorq; Polonus?
 Si PATREM vicere senem, quibus integer ævi
 Sanguis, & ex Sociis venit delecta iuventus,
 Ac SVEONVM de gente armis jam docta caterva,
 Hos faxo metuat FRATRES, nunc turgidus, Hostis.
 Jussaq; de cælo melior Fortuna favebit.
 Bella geram DOMINI, justum, Sacrumq; tuebor.
 Nec ferro innocuas mens est excindere gentes,
 Sed justas Hostem ad pacis constringere leges.
 Hæc mihi conanti vires dabit Arbiter Orbis.
 Urgendum. Exquis haud concidit iectibus Arbor.

Talia magnanimo secum REX corde volutans,
 Germanum appellat CAROLVM, juvenilibus annis
 Qui vix REGE minor, patriæ virtutis imago,
 Judicio Procerum spes (heu! brevis) altera Regni.
 Hujus pertentans animum, quid pectore volvat,
 Explicat, inq; sinum fidi REX fundit amoris.
 Exemplò CAROLI perfundunt gaudia pectus,
 Nec satis effari potis, ardescitq; silendo,
 Et vultu gestuq; docet, quantum æstuet intus
 Sanguis ab accensâ primævo ardore juventâ.
 Tandem paucare fert. Fratrem, ô, ne desere, Frater!

DVX CA-
 ROLVS
 PHILIP-
 PVS
 Consilii
 particeps.

Eius Ora-
tio.

A 3

Sim

IOANNIS NASSII

Sim comes! In nobis possit quid vivida virtus,
Experiare rogo. P A T R I ambo litemus honorem,
Primitias ego, Tu solitæ virtutis acervos.
Tyroni quæcunq; jube. Me promptior alter
Haud erit obsequio. Patriæ quo commoda curem,
Ac Patris, Fratrisq; decus, nec tela, nec ignes
Horrescam. C A R O L V M redivivum sentiat Hostis,
Nec tanquam ignavum jaetet me claudier Aulâ.

Sic amborum accensi animi. Sic mascula virtus
Nascitur ex irâ, Patriæq; & laudis amore.

Simile Principum Auriacorū. Qualis & A U R I A C O S, belli duo fulmina, Fratres
Spiritus acer agit, memori quum mente revolvunt,
Ut latrocinio ac sceleratâ cæde Parentem.
W I L H E L M U M obtruncavit Iber: quam sæva Tyrannis
Immineat Batavis, atq; omni deniq; genti
Christiadum, immanis nî vis frænetur Iberi.
Hinc vigiles oculos, hinc corda infracta labore
Gestant, nec Martis millena pericula curant.
Haud aliter R E G I Q V E D V C I Q V E heroicus ignis
Æstuat, & pulcrum succumbere dictat in armis.
Parcere fraternis R E X optat providus annis.
Sed precibus victus, quem nullus vicerat Hostis,
Admittit comitem C A R O L U M, sociumq; laborum,,
A Fratre ut discat, quæ sit vindicta Parentis,
Quis modus à Patriâ pellendi Marte Polonum.

Communi consilio Suedorum Concilium intereà Procerum, sancti q; Senatus
R E X de more vocat, ut quilibet utile Regno
Consulat in medium, ac REGIS conatibus adsit.

Omni-

Omnibus idem animus. Gratantur mascula REGIS
 Consilia, illa viris opibusq; juvare parati.
 Mandantur belliq; Duces, belliq; cohortes,
 Quilibet arma paret, REGI Regnoq; fidelis.
 Lustrantur Turmæ, Batavâ factæ arte carinæ.
 Arma virûm, victusq;, & quævis Machina belli.
 Martius exoritur strepitus, clangorq; Tubarum:
 Tympanaq; ex ictu resonant, Martemq; laceſſunt.
 Spes sua quemq; alacrem lætumq; in prælia ducit.
 Hic prædam jam mente agit. Illum gloria Martis
 Incitat. Ast alii (pauci, quos æquus amavit
 Iupiter) in Patriam, Virtutem & Sacra tuenda
 Respiciunt, ac corde pio sancta arma capessunt.
 Hi cum REGE pio, Ducibusq; & gente fideli
 Hoc agitant votis, ut cæli exercitus omnis
 Adsit, & hostiles peflumdet Marte phalanges.

Ergò sacris tandem REX, CHRIST liege, peractis Navigat.
 Ter quinquagenis concedit navibus æquor,
 Patre DEO monstrante viam. Comitatur euntem
 Nata DEO niveis volitans Victoria pennis,
 Cælituumq; cohors, sanctorum provida custos.
 Postquam altum tenuere Rates, dat flamina verus
 Æolus, & major Neptuno dividit undas.
 Quin & sponte suâ Domino vada cærula cedunt,
 Imperiumq; ferunt Sueonum. Volat ocyor Euro
 Classis, & in Dunæ properat consistere ripâ.
 Attamen ut visus superato ex æquore Portus,
 Duna novum renuens Dominum, Borealibus Austros

Classis
præpara-
tur.

Tempeſtas
prope
Livoniā
orta

Ob-

IOANNIS NARSSIE

Objicit, adverso perturbans ostia nisu.
Prima hinc pugna fuit R E G I, devincere Fluctus,
Difficiles aditus, ruptorum damna rudentum,
Absorptasq; undis paucas liquisse Triremes.
Regia ab irato fluctu quassata Carina,
Accipiens inimicum imbre, rimisq; fatiscens,
Vix tandem assiduo sentinæ exhausta labore
Prævenit interitum. Post facta silentia Ponto,
Ventos increpitante D E O, bona maxima terris
Per R E G E M meditante suum ; qui flamine plenus
Pernaviam, Pelagi viator, defertur ad Urbem:
Mox C A R O L O mandas, qui G V L D E N H E L M I V S Heros,
Collectare Rates, ac ducere in Ostia Dunæ,
Mulgrabiamq; omnes in terram exponere Turmas.
Copæ in terram ex- posita. Jamq; Eurusq; Notusq; favent. Jam tutus ab undis
Puppibus exsiliens campum quatit agmine Miles,
Dunæmundiacæ non territus ictibus Arcis.
Castraq; vicinis Marschallus figit in oris
W R A N G E L I V S, socias dum R E X tellure cohortes
Dicit Finnonias, tulerat quas G A R D I V S ingens.
Martia sic tandem pubes quum venit in vnum,
Oratio Regis ad Copias. Corda acuens cunctis R E G I S sic gratia fatur.
Vicimus, ô Socii, fluctus. Nunc vincere terras
Sit virtutis opus. Virtutem ostendite factis.
Me præeunte sequi libeat. Me vertere terga
Si quisquam cernet, fuga sit permissa, timorq;.
Jam merces virtutis erit. Jam commoda Regni
Gloriaq;, & Martis spolia haud spernenda sequentur.

Di-

RIGA DEVICTA.

Dixit, & ingentes discriminat arte phalanges,
Ac sua cuiq; datur statio. R E X primus in Eurum
Tendit, arenosus quâ collis visitur Urbi,
Augusti cum dena dies ac tertia luceat.
Addit se REGI CAROLVS, communia fata
Communi virtute petens. Equitumq; cohorte
Stipatur geminâ Sueonum. MANSVELDIVS illi
It comes audaci Comitum de stirpe PHILIPPVS,
Utilis hic REGI: sed pôst infesta sequutus
Arma Hispanorum, Batavo haud laudanda Poëtæ.
OXENSTIERNIADES hunc masculus excipit. Istum,
HORNIUS, insignis REGI cognominis Heros,
HANDIVS, ac ROSEI dictus de nomine SERTI.
Et quina hos sequitur Legio. Custodia REGIS
Additur, atq; Equitum senæ binæq; catervæ.
LAURENTVS QVE ingens claudit MULLERIVS agmen,
Justitiæ cui cura data est per singula castra.
GARDIVS haud procul hinc dextram statione tuetur,
Præstans Marte Comes, Regaliaq; agmina ducens.
Principis hunc Legio CAROLI CLOTHIQVE sequuta,
Atq; HENRICIADÆ Sueonum de gente, IOANNIS,
Et bis bina Equitum circumstans ordine Turmæ.
Lævam REGIS amat Mareschallus claudere magnus
VVRANGELIVS, Legione suâ firmatus. Et alter
Adsistit REDVENS Scoticâ virtute Tribunus,
Smalandos ducens pedites. Equitumq; cohortes
Septenæ hic socias mandantur jungere dextræ.
Tertia in Hintziadæ Statio sic prædia tendit,

B

Si-

Castrame-
tatio
13. Augusti.
Cis Du-
nam.

SITONO p̄st quarta datur vicinior Urbi,
 Quà molā ventosis circumductatur ab alis.
 Hic primos fecere aditus, præeunte Tribuno,
 Ac Ducibus Scoticis, Batavis qui nuper ab oris
AURIA CO doctas tulerant per cærula Turmas.
 Omnibus his celeri vallum molimine castris
 Exstruitur. Densâ fiunt tutamina terrâ,
 Nè fors adveniens incautos opprimat Hostis.

- Vltra Du-** Haud minus ulterior circumdata Milite ripa,
nam. Castraq; congestæ firmantur cespite glebæ.
FLAMINGVS geminum Dunæ propè littora vallum
 Excitat, adverlans Arci, quod milite complet
 Finnonio, ac Fluvio dominans gravis imminet Urbi.
 Parte aliâ, Turris tutandis finibus olim
Quà Patrum fabricata manu, magno aggere **C O B R V N**
 Ingentem cingit peditumq; equitumq; catervam.
- In Insulis.** Insula prætereà quina est in flumine Dunâ.
 (Una est, cui nomen tetro à Cacodæmone natum,
 Omine mirifico Patribus data gentis J E S U)
 Hic etiam variis satagunt sibi figere sedem
 Finnones aggeribus, trabibusq; ex ordine textis
 Divisas multo terras conjungere ponte.
- Navalis.** Vndiq; sic terris arctatâ hostiliter Urbe,
 Ne pelago auxilium speretur, **C A R O L V S** instat
 Puppibus, insignis qui **G V L D E N H E L M I V S** Heros
 Dictus. Et alter opem fido fert corde **FLAMINGVS**.
- Tormenta** Omnigena hinc passim tormenta ingentia belli,
bellica pro- ducuntur. Quasatura Vrbem, fert **O X E N S T I E R N I V S** alter,

Bellica

RIGA DEVICTA.

ii

Bellica cui virtus , atq; intus provida mens est.
 (OXENSTIERNIA DVM quæ prisca est gloria gentis)
 MONERII QYE levat præstantis cura laborem.

Atq; hæc adversâ Sueonum dum parte geruntur,
 Haudquaquam segnis , nec viliis pectore RIGA est.
 Sed REGI promissâ fides , & commoda pridem
 Vicinæ circum variæ commercia gentis
 Exacuunt animos , laudisq; innata cupido.
 Ut primùm Sueonum fabricari in littore classem
 Fama refert , Rigamq; peti , non unus ad aulam
 Mittitur , auxilium implorans , atq; arma POLONI.
 Fabula sed surdo canitur. Iactatur inanis
 Esse timor. Risu crebro excipiuntur acerbo.
 Legati, invisi sectæ , quæ nomen IESV
 Mentitur , Papæ quia RIGA recusat habendas.
 Cum meliora petunt lachrymis responsa fideles ,
 Nunc hic , nunc alias Tutor promittitur Vrbi ,
 Præsidiumq; ingens. Sed spe lactantur inani ,
 Indignisq; modis deserti , injusta suorum
 Opprobria , ac Diras forti post corde tulere.
 Nimirum hæc pridem virtus consueta Polono ,
 Hostilem immodico virtutem spernere fastu ,
 Post in desertos irâ turgescere Cives ,
 Proditione gravare bonos , ut vietus ab Hoste
 Affricet innocuis , duplicans sua crima , culpam.
 Fors etiam (nec vana fides) Papale Poloni
 Consilium fuit , Hæreticam nunc perdere RIGAM ,
 Post rursum subigendam armis ; ut jura fidemq;

RIGEN-
SES

Auxilium
petant à
Polonis.
Frustrè.

Iniquissi-
mè culpati.

Mos Polo-
norum.

B 2

Invisam

Invisam Martis titulo pessundare fas sit,
Et sit victoris miseræ pro lege voluntas.

Ipsi sibi
consulunt
Rigenses.

Omnia
præparant.

Ergò Polonorum solatia vana relinquens,
Ipsa sibi corradit opem, ac tutamina R I G A,
Tempus quæ patitur. Nec culpa aliena removit
Virtutem, minuitq; fidem. Nec parcere gazis
Est animus. Vitam mayult pro laude pacisci.
Arcem ubi magnanimus tutandam suscipit O K V N,
BARRIVS & CERIDON, auctâ mercede suorum,
Binis cum turmis Equitum mittuntur in Arcem.
Urbem defendunt Cives, præeunte Senatu,
Auxiliumq; ferunt SCHOVTENVS, & additus illi
HILLENIVS, gnavi ambo Duces, & Marte potentes,
Vix ter centeno quantumvis milite nisi.
Mœnia perficiunt, celeri conamine, cœpta,
Restituuntq; alacres, si quâ collapsa ruinâ,
Impletas limo purgantes undiq; fossas.
Quin & Lorias fabricant in mœnibus imis,
Castraq; dimidiæ quæ dicta à nomine Lunæ,
Hostibus ut gravior fiat progressus ad Urbem.
Fervet opus. Martem perdiscit gnava juventus,
Nunc hastam quatiens, pyrio nunc pulvere fumans.
Classem adventantem postquam videt eminus Hostem,
Nec patriis potis est, impar, depellere ab oris,
Suburbia & Hortos demoliuntur.

Protinus ingenti constructa Suburbia sumtu
Exurit flammis, hortiq; & amoena vireta
Æquantur terræ, insidias ne fabricet Hostis,
Ac tutò hic lateat. Sic prævalet utile dulci.

Nee

RIGA DEVICTA.

B

Nec ratibus terras Hostem concendere inultus
 Fert RIGÆ miles. Sed cymbis agmine facto
 Mox interceptas binas ex classe minores
 In prædam dicit puppes. Cumq; Insula Dunæ
 Arci adversa minor petitur, Sueonumq; Triremes
 Septenis peditum tentant hanc scandere Turmis,
 Acris in occursum vibrat sua fulmina RIGA,
 Dispellitq; Rates, denso cum milite, retro,
 Perterebrans binas, quarum altera flagrat in undis,
 Alterius spolio Miles gavisus opimo;
 Ipsaq;, quæ titulo Jovis est, vix salva refugit.
 Nec minus in terris RIGÆ se mascula virtus
 Exserit, ac suprà sortem fese objicit Hosti.
 Mulgrabiis Turmas quum REX deducit oboris,
 Prodit in adversum nimis audax Martia turba,
 Quà jaculis olim docta est Rigana juventus,
 Irritatq; Hostem. Tum quamvis cedere jussa
 Majori numero, non turpia vertere terga
 Visitur, ast lento pugnans concedere gressu,
 Ac muris propior Sueonum dat fulmine stragem.

Ipsi quinetiam REGI non rara cruenti,
 Ac Fratri CAROLO, peperit discrimina lethi.
 Collis arenosi quum REX in vertice primùm
 Intento circum perlustrat lumine campos.
 Aptandos Castris, dudumq; in Colle moratur,
 Eminus hostili stantem de more salutant
 RIGANI; Monitusq; gradum nisi ad ima tulisset,
 Prima dies (eheu!) REGI suprema fuisset.

Hosti re-
sistunt
in Fluvio,

In Terrâ,

Cum peri-
culo
REGIS ac
Principis.
i. In Colle.

B.3

Namq;

Namq; volans subitò vibratum fulmine ferrum
 Quà REX constiterat, Collis fastigia tangit,
 Horrendumq; ululans vestigia dissipat istu.

2. Prope locum sup- Saxe a dein moles medijs quà constat arenis,
plicij. Supplicijs, de more, olim fabricata malorum,
 REX se cum sistit nimis imperterritus Hosti,
 Fulmina perrumpunt muris emissâ catervam,
 Vicinosq; ferit feralis machina. Tabo
 Membra fluunt dispersa. Tepent fusō arma cerebro,
 REGISQVE haud uno fœdatur funere vultus;
 Nobilis in primis quum STAKELBERGIVS Heros
 Regalem tingit truncatus sanguine vestem.

3. In Ten- torio. Post ubi REX sedem medijs sibi struxit in agris,
 Machina ab are cavo violento explosa boatu,
 Sulphureos volvens fumos, & flammæa circùm
 Splendida perrumpit niveis tentoria velis
 In Regale dicata caput. Verùm errat in istu,
 Erroriq; irata suo, resilitq; volatq;
 Ac REGEM furibunda petit. Sed Numine pulsâ
 Defessâ incassum vili se condit arenâ.
 Obstuپre animis Proceres, gemitumq; dedere.
 Accurrunt; trepido REGEM clamore requirunt.
 Qui dum conspicitur mortalia fulmina spernens,
 Vix sibimet credunt vivum se cernere REGEM.

Oratio Re- gis ad Pro- ceres. At REX sedato mox vultu talia fatur.
 Quid tām sollicito juvat indulgere timori,
 Dilecti Proceres? Non hoc sine Numine ferrum
 Transiit innocuum. Cæli qui fulmina vibrat,

Dirigit

Dirigit humana , ac prohibet hæc tangere R E G E S .
 Solvite corda metu. Verùm hoc nunc gnaviter omnes
 Mecum agite , ut tutus sit Miles ab ictibus Hostis ,
 Vestaq; sit mihi tuta salus , mea maxima cura.
 Dignus vester amor , virtusq; ut nostra vicissim
 Sollicitè vobis caveat vigilantia mentis.
 Celi asfigamus moles , ac fulmine crebro
 Irrita reddamus temeraria fulmina R I G Æ ,
 Frustrà ingens nunc ausa nefas. Hoc omne freti
 Rumpamus turres. Pellamus mœnibus Hostem ,
 Et fodiendo viam tutò acceleremus ad Vrbem.

Haud mora. Passim ingens fabricatur terrea moles ,
 Permixtis palis, trabibusq; & vimine texto.
 Huc sursum advestant immensi ponderis æra,
 Inspectura urbem , rupturaq; fulmine muros.
 Hic opus , hic labor est. Duris adsueta juventus
 Hic gnava est Sueonum. Sudor fluit undiq; rivis ,
 Permixtusq; cruor sudori , fulmina Rigæ
 Dum satagunt (frustrà) Sueonum turbare laborem.
 Instat R E X operi, C A R O L V S Q V E , manuq; ligonem
 Haud versare pudet , nec vilem tangere funem.

Hæc ubi facta , globos nitrati pulveris ictu
 Hinc atq; hinc irata vomunt ex molibus æra,
 In Turres , in tecta domorum , ac strata viarum ,
 Inq; Arcem , & multo congestum cespite vallum.
 Nec mora , nec requies. Horrendo tela fragore
 Ferrea conglomerata volant; Densataq; passim
 Fulmina luminibus miscent noctemq; , diemq;.

Haud

Sedes Tor-
mentorum
fiunt.

Tormenta
emittun-
tur.

Simile.

Haud aliter quam si temeraria facta Gigantum
Ulturus rursum Rex Jupiter, omnia in unum
Cum tonitru horrisono vibraret fulmina Cæli.

Sic densè rutilant GVSTAVI fulmina REGIS,
Pulsatumq; nitro Cælum omni ex parte remugit.

Vt rīm q;

Nec silet hic Rigana cohors. Responsa remittit
Dura satis, pariterq; replet magno æthra boatu.
Dumq; tonant utrinq; & tela micantia miscent,
Æthereas circum volitat vapor ater ad auras,
Obtenebrans lucem, commiscens Tartara cælo;
Bellonæ nova thura novæ, Monachalia thura,
Scilicet inventum Pacis præconibus aptum.

Quid facias, REX magne, tamen? Non mollia duris
Ferramenta quadrant nodis. Hæc hostibus arma
Jam pridem cum sancta sient, non te quoq; in Hostem
Frænandum, ac Regno tutando, his dedecet uti.

Fossæ sinu-
ofæ

Ast dum lædendis justè utimur Hostibus igne,
Gnaviter & proprij Matris de viscere Terræ
Militis effodienda salus. Hinc nocte fodinis
Incumbunt Sueones, SITONI à finibus orsi.
Ingenti studio sinuosos tempore tractus
Perficiunt, vita tuta viris, scutumq; futuros.

á Stativâ
Sitonî,

Promoturus opus, crebrò fodientibus adstans,
Quod Mors consuevit, REX sceptræ ligonibus æquat,
Prodigus ipse sui, CAROLO cum Principe, fossor.
Dumq; operi, REGEM comitatus, GARDIVS instat,
Haud à REGE procul ferrati fulminis iectu
Perstrictus, tingit generoso sanguine terram, ;

Arte

Præsente
Rege &
Principe,

Arte tamen Medicâ superans discrimina lethi,
Finibus in Portæ, nomen cui finxit Arena,
Est mola, currenti quæ circùm pellitur undâ.

Hac fabricant latebras per amica silentia Lunæ,
Brouvverijq; hortos, vicinaq; strata viarum
Portæ, quæ Divi de nomine dicta Iacobi,
Perfodiunt alacres, tandemq; in limine fossæ
Constituunt belli sedes, ac fulminis æra.

Obsistunt operi magno conamine Qives.
Dant letho CLOTHVM præstantem Marte Tribunum,
CORDIACVM QVE Ducem peditum, quem Gallia mater
Miserat in Sueones. FRISIITUM pectus ADA MI
Trajiciunt Urbe explosi magno agmine glandes.
Plurimus ex vallo miles demittitur Orco.

Saucia multa jacent telorum corpora nimbo.
Sed constans Sueonum perrumpit nubila virtus,
Statq; manetq; loco, concedere nescia morti.
Fossæ tutatur limen; Nec inulta suorum
Funera dat terræ. Statuuntur limine in ipso
Æra, haud ab simili Mortaria dicta figurâ.

Hæc patulo ferrum, atq; immania pondere saxa
Ore vomunt, teretesq; globos, cavitate tremendos
Sulphureâ, piceâq;. In vallo hinc protinus Vrbis,
Perq; domos, ac strata ingenti missâ fragore
Saxa ignesq; volant; disruptaq; ferrea pila
Vulnera permiscent letho, domuumq; ruinam.
Nullus in Urbe locus, tali qui tutus ab ictu.
Horror ubiq; animis, & plurima mortis imago.

ad fossâ
urbis no-
noveruntur.

Resistunt
Rigentes.

Sed perdu-
cant Suedi.

Mortaria,
pyroboli
&c.
Vrbem in-
festant.

C

Atq;

Horum fa-
brica in ca-
bris.

Atq; hæc terribilis ne desit Machina Martis,
(Partem perdiderat ventis seducta Carina)
Regia constituit nusquam non provida cura
Vulcani fabricam, quâ parte Georgius ædes
Pauperibus sacras proprio de nomine dixit;
Conclusitq; locum vallo, atq; HENRICIVS acer
Huc migrat Legione suâ. Dumq; obsidet Urbem
Genti inopi viatum largè dat Regia dextra.

Frustrà ob.
sistentibus
obfessis.

Hac quoq; Regales Turmas depellere sede
BARRIVS & CERIDON, sociâ comitante catervâ,
Fortiter aggressi. Virtus sed fortior illis
Obsistit Sueonum, retroq; repellit in Arcem.

Turris A-
renaria
convelli-
tur.

Omnibus interea validè quassatur ab oris
Munimen portæ, Turris, cui nomen Arenæ,
Saxæ quæ moles longè se extendit in altum,
Noxiaq; in primis emittere fulmina suevit.
Stat vix mota diu, nec multo rumpitur iectu.
Tandem longa dies superat, nec civibus usus
Permanet. Assiduo terebratis fulmine muris,
In fundum Tabulata ruunt, quæ commoda Marti.

Et porta.

Porta ipsa exterior patitur confracta ruinam.

In terram interius fastigia summa feruntur.

Aclorica.

Rursus & in vallum passim sœvitur, & infra,
Bis denos licet ampla pedes, Lorica fatiscit,
Nec tuta est statio, multo jam verbere rupta.

Fossa Vrbis
exhausta.

Millenos quippe una dies, molisq; stupendæ,
Ære cavo dedit iri globos. Exhausta deinde
Fossa Urbis, ducta in Dunam à fodientibus undâ.

Castraq;

Castraq; dimidiæ quæ dicta à nomine Lunæ,
Quà porta est stabuli, nec non cui nomen Arenæ,
Ingenti impugnata manu. Sed cedere jussa
Vis Sueonum, cautè quæ fossas impetit hujus
Nocturnis tenebris, ac partim vimine compleat,
Continuosq; dies urbem sine fine fatigat,
Ignitis jaculis, & vasto pondere ferro;
Missilibus pariter crepitans per compita plumbis.

Hinc dum nulla quies, dum membra exhausta labore,
Vulneribus fractæ, multoq; cadavere vires,
Ne pertæsa mali pugnantum corda labascant,
In cœtum armati Cives, milesq; vocantur,
Auxilijq; aperit spem pœxida cura Senatus,
Quod vigilans fido meditatur pectore Princeps
R A D Z I V I L armatam collectans undiq; turbam,
Militiæ Ductor fortis, nec iniquus in Hostem,
Cui mora dispergit dudum affectata Poloni.
Insuper & bello gnavis, ac fortibus ausis
Præmia constituunt Proceres, Mavortis honores,
Commodaq;, armatæ nunquam non grata ceteræ. **M**
Omnibus hinc accensi animi. Nova mascula virtus
Ore micat. Jam quisq; optat sibi cominus Hostem.

Nec verbis tantum accipiunt solatia Cives.
Ecce in conspectum prodit, ceu missus ab alto,
Promissus RIGÆ vindex, turmæq; Polonæ
Adverso ostentant Aquilas in littore Dunæ.
Ergò omnis longo solvit se RIGA dolore.
Scanduntur muri. Juvat ire, & Vindicis arma

Fellis Ri-
genibus

Spem libe-
rationis
Sénatus
suggerit.

Et præmijs
suos ani-
mat.

Princeps
R A D Z I-
V I L con-
spicitur.
Affactus
Obsessæ
plebis.

Albentesq; videre Aquilas, litusq; repletum.
 Quadrupedantem hic laudat equum, tunicamq; Poloni:
 Hic peditum tumidas, clamofasq; ore catervas.
 Plumam alias galli, villofaq; pilearidet,
 Ast nunc grata tamen. Pars latos suspicit enses,
 Helvetij in morem non punctu, ast verbere fortis.
 Lancea cara alijs, Sueonum ruptura phalanges
 (Si sponte abjiciant hastas & pulveris ignes)
 Iplum imbelli genus lacrymis manantia pascit
 Lumina, nec jaculis terretur & ictibus Hostis.
 Gaudia vix caput ipsa sua immoderata juventus.
 Mox virtute ferox statuit prorumpere in undam,
 Navibus ac cymbis Sueonum perrumpere castra,
 Sternere Marte viam, Vindex quā tendat in Urbem.
 Ast prohibet cautē moderatior ista Senatus,
 Nil profectura hæc vitanda pericula censens,
 Consilij ignarus socij vix prospera sperans.
 Exploratus mentem tamen exit ab Urbe
 Nuncius, arcanus cui gnarus transitus undæ.
 Promuntur tectæ dudum post tutæ Triremes,
 Cunctaq; in obsequium Ductoris rite parantur.
 Quin, ne quid desit virtuti, BVRCKIVS audax
 Ductor navalis, Dunam transire per Hostem
 Bis tentat ratibus, magnâ cum strage suorum,
 Pervia si qua DUCI reserari semita possit.
 COBRVNI interea fidens excurrit in hostem
 Non sat justa cohors. Pars vallo clausa tenetur,
 Saxe aqua Turris. Pugnâ sternuntur utrimq;
 Aequo

Et econa-
tus,

Improba-
tus à sena-
tu,

Meliūs rem
agente.

Burckij au-
dax faci-
nus.

Velitatio
cum Polo-
nis.

Æquo Marte viri. Sueonum post arte Poloni
Allecti ad vallum, ferrato fulmine pulsi.

Hinc animos sumunt Sueones, majoraq; tentant.

PRINCIPIS exagitant glomeratis agmina telis,
Et quà discumbit **PRINCEPS**, sua fulmina vibrant,

PERfracta ulturi jaculis tentoria REGIS.

COBRVNI in vallum peditumq;, equitumq; catervæ
Certatim appropertant, si fors incurrere in Hostem,
Majorisq; manus conflictum occasio præceps
Suadeat, aut Hostis concludi possit in arctum,
Obsessisq; vijs Cereris privarier usu.

Ista animo volvens jam pridem incommoda **PRINCEPS**

Martia perdoctus, curis ingentibus æger,

Hæc secum. Facit ista Ducī rursum otia fido

Trojanæ similis, sapientia sera Poloni.

Tunc, quum bella viros atq; arma acquirere suadent,
Desidiam nostri & fastum sectantur inanem.

Buccina quum inflanda est, inflatur bucca superbis,
Hostem contemnens vigilantem & Marte potentem.

Si benè quis moneat, titulum fert cura timoris.

Hic fidei & virtutis honos. Postquam ingruit hostis,

Cogimur indoctam raptim corraderे turbam,

Firmatumq; Hostem depellere sede jubemur.

Ni facimus, tetro scelerata Calumnia dente

Impetit innocuos, meritoq; orbamur honore.

Has ego transiliam moles? Hæc castra revellam?

Tanti REGIS opus? Stante ipso in limine REGE?

An meus hæc sternet Mavortia pectora Tyro?

Poloni ex-
agitantur à
Suedis.

Oratio
Radzivilij
deliberan-
tis.

C 3

Aggeribus

Aggeribus ratibusq; , arcto ceu compede , clausus
Duna , favens olim , nunc me deducet in Urbem ?
Ah ! quoties monui ! justo quam tempore dixi !

Immanis non tam Turcæ metuenda Tyrannis ,
Non Moschi rabies , Sueonum quam sedula virtus .

G V S T A V U S jam-jam RIGÆ RIGÆ imminet Hostis !

Tunc decuit misere viros . Nunc sera felicitis
Subsidia adferimus . Non si nunc adforet Hector ,
Hectoris haud victor veniat redivivus Achilles ,
Hanc hostis rapiat validis ex unguibus Urbem .

Attamen an cedam ? Nunc discet cedere virtus ,
Multiplicem toties quæ sedibus expulit hostem ?

An fuga victricem maculabit perfida dextram ?

Quid ? rursum vanâ perdam ambitione cohortes ?
Meq; meosq; ultrò spoliabo lumine vitæ ?

Proderit an R E G I mors hæc furibunda Polono ?

Inter utrumq; feror dubius , seu cedere malim ,
Seu conferre manum , certaq; occubere morti .

Hannibal Italiâ concessit Marte coactus ,
Et fuga Cunctantis Romanis restituit rem .

Nunc fugiunt Graji , sequitur Trojana juventus ;

Nunc Phryges , atq; instat curru cristatus Achilles .

Cedere victrici Fortunæ sæpè jubemur ;

Nec fuga perfidiæ nota , mens si pectora recta est .

Vesana est lethi nimis immoderata cupido ,

Vivere cum liceat , nec cernas commoda mortis .

Prudentis magis est meliores vivere in usus ,

Durare & sese rebus servare secundis .

G V S T A-

GVSTAVO cedam magno. Hæc solatia victo.
 Opprobrii nostri pars derivetur in Urbem.
 Agmine majori dicar redditurus, & istâ
 Credula, quâ poterit, spe Riga cibetur inani.
 Post ubi, fracta malis, tectis exceperit Hostem,
 Dicatur propero perculta fuisse timore.
 Sic levior fiet moles portata duobus.

Hæc ait, atq; ægro LITHVANVS pectore DVCATOR,
 Irato miscens gemitus fremitusq; dolore,
 Haudquaquam invitos deducit ab Urbe Polonus,
 Ante tubam fortis, ac primo Marte feroce,
 Verùm adversantem fugientes protinus Hostem:
Ventosâ in lignâ & pedibus queis robur equorum:
 Grande supercilium quibus est vis mascula dicta,
 Contemnens alias probrofo nomine Gentes.
 (Hic Genius vulgo. Procerum sed docta per artes
 Ac Gentes alias, meliora dat ignea virtus.)

Cedere sic Socios, & sesquipedantia verba
 Quadrupedantis equi tergo evanescere in auras,
 Ut videt, ut stupet, atq; horrescit pectore Riga!
 Dant gemitum Patres, lachrymarum flumina Matres,
 Virgineiq; chori, pueriq;, metusq; senilis.
 Ora modis gestant passim pallentia miris:
 Pendula vix tollunt capita, & vox faucibus hæret.
 Immoderata prius, multorum audacia cedit,
 In fumos abiens, sociosq; sequuta fugaces.
 Quoq; magis sanguis quorundam efferbuit intus,
 Hoc magis exhaustus subito calor ossa relinquit,

Impetus

Discedunt
Poloni
cum Enco-
mio.Confer-
natio Ri-
gensium.

Aucta ova-
tione
Obsiden-
tium,

Et dicte-
riis milita-
ribus.

Simile.

Senatus
moderati-
or suos
animat.

Impetus ut raro servat mediocria Vulgi.
Pectoris exhaust vires magis ignea pompa,
Quæq; tubâ passim Sueones, tonitruq; micante
Lætitiae dant signa suæ; quodq; omnia jactant,
Spemq; sequuturi devictâ ex Urbe Triumphi,
Et quæ per muros spargit dictoria miles.
Egregiam verò laudem & spolia ampla Polonus,
Vester amor, portat, Rigâ qui depulit Hostem.
Magno jure Canum nostris dat nomina. Sensit
Jam dentes, cautusq; illos horrescere discit.
Jam fortis fugit, ecce, Lepus, neq; sustinet aure
Tympana, latratumq; cavo quem ex ære ciemus.
Fors retrosiliens hæc Turba redibit, & uno
Transiliet Dunam saltu, quo liberet Urbem.
Scilicet is timidis mos est. Ignavia fortis
Reddet, & opprobrium cumulabit laudis acervos.
Ad pugnam qualis redit acrior incita probro
Cerva fugæ, spolio fulvi decoranda Leonis:
Talis cristatus redditurus ad arma Polonus,
Providus ut caveat sibi post primordia pugnæ.
Hæc telis Sueones linguarum spicula miscent,
Quo magis opprobrio Mavortia pectora frangant.
Gaudia sed prius ut moderata fuere Senatus,
Rebus in adversis sic mens constantior illi.
Spes licet exigua est redditus, non abjicit illam,
Magnanimo sed corde foveat, magnamq; sereno
Prudenter simulat vultu, pressatq; dolorem;
Nec verbis animare suos, ac munere cessat.

Majo-

723

Majori interea Sueones hostilia nisu
 Arma parant, densantq; ictus, fodiuntq; ruuntq;
 In muros vallumq; Urbis. Incendia passim
 Ignea tela movent, Iamq; implet vimine fossas.
 Haud segnes torpent Rigani. Incendia gnavi
 Extinguunt. Muros tutantur cominus hastâ,
 Eminus explosis jaculis. Harpagine vimen
 Fossis extrahitur; valloq; cuniculus imo
 Multa latens Sueonum diffundit corpora in auras,
 Pulvere quum pyrio vallum succeditur infrâ,
 Actonitru horrisono Tellurem miscet & æthra.
 Fabrica pôst Ponti similis, quam linea circùm
 Vela tegunt, celeri vallo molimine juncta.
 Hanc Sueonum transire parat justo ordine miles,
HORNIKIO præeunte. Urget stricto ense **IACOBVS**
SITONVS, reliquiq; Duces. Sed rupta repente
 Machina transgressum negat his, illisq; regressum.
 Acrior hinc pugna est, fracti dum pontis hiatum
 Tollere conantur Sueones, & frangere contrâ
 Ulterius Rigana cohors. Vibrantur utrinq;
 Spicula; utrindq; ingens denso fit grandine cædes.
SITONO instanti crus ferri rumpitur ictu,
 Herõesq; alij non uno vulnere pulsi.
 Ære explosa cavo, solidis conjuncta catenis,
 Ferramenta magis pontis fundamina vellunt.
 Sic impugnantum cedit cum murmure virtus,
 Et pons injecto tandem consumitur igne.
Attonitos animat rursum præsentia REGIS.

Recrude.
scit bellū.

Suedi cu-
niculo fuñ.

Pons lig-
neus

In transitu
ruptus,

Vnde acri-
or pugna.

Suedi ce-
dunt,
Rex suos
animat.

D

Exiguo

Exiguo nunquam res magna est parta labore.
 Eja, aliâ tentanda viâ, quæ cœpimus, inquit.
 Hostili exemplo Tellus rumpenda perignes.
 Perfodienda magis vasti fundamina valli.
 Tuitior hic labor est, & subterranea nobis
 Prælia fausta dabit Mavors. Æqualis utrisq;
 Sors est sub terrâ. Numero nos vincimus Hostem,
 Et conducendis apto fossoribus ære.

Suedi cu-
niculos fa-
ciunt.

(Rege &
Principe
ingredien-
tibus)
Simile.
Ut & Ri-
genles.

Pugna sub-
terranea.

Vincunt
Suedi.

Sedulus accelerat mandatum fossor, & auri,
 Argentiq; datur crebrò haud ignobile pondus.
 Mutatis vicibus nunc hæc, nunc illa caterva
 Succedit fessis. Terebrant quâ Turris arenæ
 Vestitur terrâ, & latè penetralia pandunt.
 Ingreditur REX ipse specum cum PRINCIPE fratre,
 Ut quondam Alcides, abducens Theseum secum,
 Atri lustravit sedes atq; atria Ditis,
 Invictaq; manu devicit regna silentum.
 Obvia procedit Terra per viscera turba
 Fosorum Rigana, ausu quæ Regia magno
 Disturbare parat molimina. Protinus instant
 Armati Sueones. Fit pugna, atq; ense viritim,
 Hastaq; in tenebris certant, validaq; sarissâ.
 Rigani ignivomo faciunt sibi lumina ferro,
 Vibrato in Sueones. Hi rursum ex ore Petardæ
 Sulphuris eructant flamas, & verbere duro
 Hostes dispellunt trepidos, Hostisq; fodinas.
 Vincunt hic Sueones. Sed non sine clade suorum
 Audaces vincunt, Fodientum copia major,

Dat

Dat laurum, atq; animans semper præsentia R E G I S.

Miles ab Hostili captus deducitur Urbe,
Ex pugnâ reliquus, vasto comprehensus in antro.
Continuò hunc fari mandat justo ordine, quidquid
Proficuum scitu censet mens provida R E G I S.
Quot numero Cives: quantus sit Miles in armis:
Vulnera qui gestent: quos Mars demiserit Orco:
Machina quæ belli: nigri quæ pondera nitri:
Et quantum Cereris siccæ liquidæq; supersit:
An vigeat cunctos inter Concordia Cives:
An Proceres inter bellî, Civisq; Senatum:
Quæ vigilum ratio: quâ sit fabricata fodina:
Quæ spes subsidij: Num sint jam fracta labore
Membra, animiq; truces: statuant num cedere tandem,
An majora pati justâ Victoris ab irâ.
His ubi jam responsa dedit, R E X protinus omni
Robore ad obsequium cogendam censuit Urbem.

Turris arenosæ vallum, quod nomine Luna
Dimidiata notat, geminâ Legione petendum,
Magnamini infestant Proceres, ac fortiter urgent.
Primus in adversum IANVS BANNERIVS hostem
Tendit. Subsequitur R E G I cognominis Heros
HORNIVS, ambo acri Sueonum de sanguine nati.
Haudquaquam à tergo Gallus CAPELLIVS hæret,
MOSTIACVSQ YE Scotus. Sed mox comitante catervâ
Conscendunt vallum. Depellunt istibus Hostem,
Disjectaq; nitro circùm Tellure cavatâ,
Perrumpunt aditus, qui summa ad mœnia ducunt,

D 2

Et

Miles ex
Urbe cap-
tusExamina-
tur.Vallum A-
renariumOppugna-
tur.

Et fumo tecti Lorias ense supremas
 Invadunt, sternuntq; viros. Post rursus in imo,
 Quà summi fundus muniminis, agmine facto
 Perterebrant vallum, figuntq; in viscere sedem.
 Non piceos metuunt Orbes, non flammæa tela;
 Dejectasq; trabes, immensaq; pondere saxa.
 Iamq; solo tecti derident fulminis ignes,
 Sive Iacobæo densè munimine missos,
 Sive novæ (Australis quæ pars) munimine portæ.
 Hic demum Rigana cohors perculsa timore,
 Quum jam securos imis in mœnibus Hostes
 Cernit, & ulteriūs penetrantes intima fundi.

Conflictu cecidit **IVNIOR CAPELLIVS** isto,
 Bellator fortis, cordati ante ora Parentis,
 Haud unquam in lachrymas effusi funere Nati,
 Sed Natum hortantis pro REGE effundere vitam.

HORNIVS adverso decoratus vulnere multo
 Egregio tinxit superatum sanguine vallum.
 Attamen expertus Medicam feliciter artem,
 Præmia virtutis jam vidit vivus, & hausit
 Auribus, ipsa palam nuper quum **REGIA** Suada
 Præco fuit laudis, tituloq; ornavit Equestri
BANNERIVM, HORNIADEMQUE ingentia fulmina belli.
 Plurima prætereà, quorum mihi nomina nondum
 Nosse datum, hoc ipso sternuntur corpora Marte.

Verùm haud Riga minus, tristis, sua funera cernit,
 Plus quam centena, & labefactas vulnera vires.
 Ast dum jure dolet metuitq; audacia nondum

Cessat.

Basis obtū-
netur à
Suedis.

Laus Ca-
pellij,

Hornij &
Bannerij,

Ab ipso
Regi de-
predicata.

Cessat. In indomitum crescit male sana furorem.
 Postera quum nondum lux surrexisset Eoo,
 Certatim erumpunt, permixto milite, Cives,
 Pars per arenosam, pars portâ egressâ Iacobi,
 Ac statuunt somno longoq; labore gravatum
 Ex imis valli depellere sedibus Hostem.

Vigilum primos jam servidus hauserat ensis,

Quum pietate graves alij, belloq; periti
 Illicitè tales demittunt aggere voces.

Retro huc ferte pedem, juvenes, fortissima frustrâ
 Pectora, queis impar nimiùm congressus Achilli.
 Quis novus iste furor? quæ tanta infania menti?
 Creditis imbelles Hostes? somnoq; sepultos,
GUSTAVO vigilante, viros? Fessisne putatis
 Haud alios densâ submissos noctis in umbrâ?
 Si fors incautos quosdam cædatis in antro,
 Multiplices circum repletæ milite moles
 An non auxilium portent, vobisq; ruinam?
 Immodica hæc talem metuant conamina casum.
 Tum Rigæ quis tutor erit, post funera tanta
 Si se perdiderit præcepis lectissima turba?
 Si Patriæ vos cura tenet, ratione magistrâ
 Discite proficuos Patriæ tolerare labores,
 Non proprio Patriam temerè pessimum dare letho.
 Hæc demum est virtus. hæc laudis justa cupido.
 Huc agite & celeres vallum scindamus ab Urbe,
 Cujus habet fundum nunc hostis; ut irritus ejus
 Sit labor, aut remoram saltem injiciamus, inanis

Rigenfes
eruptio-
ne in ten-
tant.

Sed revo-
cati

Quæ minimè obsessis. Dum commoda præterit ætas
Hosti, aderit rursum multo cum milite Vindex.

Redemne
& consul-
tant.

His retrò trahitur verbis egressa juventus,
Confiliumq; placet. Sed pòst obstare videtur
Gnava manus Sueonum, celeris vigilantia R E G I S ,
Quæ studio ingenti mox perfectura fodinam,
Sulphureo (horrendum!) disjecto pulvere vallo ,
Irruat in cœptas operas, atq; omnia vastet.
Sic obsessorum nunc huc , nunc dividit illuc
Cura ingens animos. Haud eluctabile Fatum
Præ foribus jam stare vident. Tamen omnia rursum ,
Quæ tempus viresq; ferunt , tentare parati.
Restaurant vallum , lorias , deniq; cœptum ,
Regali adversum , fodiunt haud segniter antrum ,
Si quâ forte viâ R E G I S molimina rumpant.

Rex magis
urget.

Ast REX inceptis solito magè fervidus instat ,
Ad finem properans tantâ jam mole petitum ,
Omnia tuta timens. Dum subterranea gnarus
Perficit , in terrâ passim gravis imminet Urbi.
Quicquid telorum primùm jaculatus , & ignis ,
Nunc duplicat , densatq; magis. Nec mœnibus usquam ,
Nec tectis locus à vitæ discrimine tutus.
Ferrea plus centum tela evibrantur in hora ;
Nec vel nocte quies , donec confecta labore ,
Cædibus assiduis , ac multo vulnere R I G A
Viribus ipsa suis tandem diffidere cœpit.

XII. Sep-
tembris ,

Septembris bis sena dies , nisi Numen ab alto
Corda emollisset , R I G Æ suprema fuisset.

Paucos

Paucos ante dies , quamvis collapsa viderent
 Robora RIGANI , dederant responsa feroces
 Dura satis , nunquam Sueonum sibi jussa sequenda ,
 Malle extrema pati , certæq; occumbere morti .

(Virtutum ignari REGIS , quas dira Poloni
 Criminibus fictis fœdè consperserat ira .

Nunc fortunatos tali se REGE fatentur !)

Hinc REX extremo Martem conamine tentans
 Urbi extrema parat . Neq; enim nunc cedere virtus
 Magnanimi patitur . Non sævas edere cædes
 Mens est . Ast aliò duros abducere Cives ,
 Urbem æquare solo , ne pòst sit noxia Regno ,
 Gratia Victoris recto ni corde petatur .

Ergò ubi jam valli triplicatae immisla fodinæ
 Bis dena , ac quatuor pyrio cum pulvere vasa ,
 Binos accelerat pontes , queis ordine quinus
 Incedat justo Miles , mox agmine denso
 Urbem invasurus , vallum quum ruperit ignis .
 Lignea quin etiam trabium compagine multâ ,
 Ferrea quam passim jungit solidata catena ,
 Machina stat medio fabricata in flumine Dunâ ,
 Approparetq; Urbi , tuto munimine cincta ,
 Ac socias dicit , violentas ære , carinas .

Regia tum Ducibus scripto mandata feruntur ,
 Ut signo , de more , dato mox undiq; toto
 Agmine præfractam via vi quæratur in Urbem .
 Jamq; magis solito volitant rutilantia tela ,
 Quæ terrore animos , & vulnere corpora sternant .

Periculum
excidij Ri-
gensibus

Creatur.

Atq;

Atq; avidus pugnæ circùm stat Miles in armis ,
Dentibns infrendens , remoramq; incusat inanem.

Oratio

Ducis CAROLI in-
tercessio-
ria.

Quum REGI hæc CAROLVS , demisso lumine , fatur .

FRATER magne , Tuæ qui me virtutis in armis
Discipulum , ac laudis socium dignaris habere :
Fas mihi sit fido , quod nosti , pectore , Martem
Omnia dum spirant , unum dare dulcis Olivæ
Confilium , si forte Olitor non vana loquatur .

Provida si tua mens , quæ dicam , haud approbat , ultrò
Cedam , quæq; jubes , per mille pericula promptus
Exsequar . Hæc summa est hoc nostro in corde voluptas .

Cedere Victori præfracta hæc turba negavit ,
Omnia dum nondum belli hæc molimina vidit ,
Non pontem geminum , non vastum in flumine lignum ,
Non circùm stantes validas tot Marte phalanges .

Hæc cum nunc pateant oculis , fors concidit ille
Spiritus , atq; optat tandem se dedere victimam .

Unus ad huc quid si mittatur Nuncius , uno
Qui verbo mandata ferat , responsaq; poscat ?

Si præfracta manet , Mavortia jura sequamur ,
Parcere subjectis & debellare superbos .

Sin melior tandem venit sententia menti ,
Nostris parcemus turmis ; & gloria Martis
Major erit , Victor justam quum temperat iram .

Sancta , D E U M referens , ornat Clementia Martem .
Et quæ Mars quærit , Clementia parta tuetur .

Vinces sic animos , non tantùm mœnia RIGÆ .
Mollescent , duros quos dira Calunnia reddit .

Regales

Regales docti mores, scelerata Poloni
Detestabuntur tandem mendacia Cives.
Hoc F R A T R I fas sit currenti impingere calcar.

Dixit, & exemplò satagit sua jungere vota
GARDIVS, insignis bello, moderatus in armis
Consilio, ista priùs CAROLO qui pectore fidus
Indiderat, dignus pacis, belliq; trophæis,
Ut Procerum quisquis semper moderabile suadet.

Approbat haud agrè hæc voto MANSFELDVS Heros,
Et FALKENBERGVS, CAROLI qui præsidet Aulæ.
Mox facile est REGIS moderatum flectere pectus,
Haud cædem spirans, sed justâ ex cæde dolorem,
Atq; Hostis, si justa sequi vult justâ salutem.

Infremit ast Miles, Tuba quum denunciat Urbi
Extremum hoc veniæ tempus. Quum Nuncius intus
Accipitur, trepidant cuncti, & suspiria miscent.
Venit summa dies. Senas, non amplius, horas
Seria responso Regalis Epistola donat.

Hic quid agant? Fractos se cernunt, atq; relictos.
Mœnia strata vident, postquam quindena per Urbein
Millia tormentis hostilibus acta globorum.

Extra se cinctos, intra Hostem in mœnibus ipsis.
Tormenta effracta, ac pyrio de pulvere quidquam
Vix reliquum. quin & mediâ plus parte pereintum
Pugnantum numerum: reliquos ex vulnere multo,
Autraro exhaustos somno, duroq; labore.
Bis denis Hosti plus millibus esse virorum,
Martia queis virtus, validumq; in corpore robur,
Bis senæ quorum parti cessere Poloni.

E

Testan-

Approbata
à Magnati-
busEt ipso Re-
ge.Mittitur
Nuncius.Rigenses
sele enami-
nantes

Testantur, jussi, quotquot sunt Marte periti,
Si bis dena virum rediens nunc millia ducat

R A D Z I V I L, haud unquam pellendum ex sedibus Hostem.

Statuunt
mittere ad
Regem
Cum po-
testate li-
mitata

Omnia sollicitè tristi dum pectore versant,
Mittendos statuunt, quamvis res plena pericli,
Legatos, non qui Cives cum Milite dedant,
Omnia sed magno primùm conamine tentent,
Urbem si forsan possint servare Polono.

Exorant, ne stuntq; moras, tandemq; recepto
S V A N T O N E B A N N E R I O, Regali sanguine nato,
Regia quo gaudet Mareschallo, deinde **F L A M I N G O**
Obsidibus, veniunt Legati in castra Senatus,
V L E N B R O K I A C V S sapienti pectore Consul,
I A N V S Q V E V L R I C V S, præstans qui Syndicus Urbis,
Nunc & Burgravij merito decoratus honore,
Queis addunt Cives Collegia civica binos,

A L B I N V M, atq; **E Q V I T E M**, rarâ probitate Tribunos.

Horum co-
natus

Eloquio hi tentant, ac multum divite gazâ

Iratim mollire animum Victoris, utroq;

Si fors hostiles revocentur ab Urbe cohortes.

Irritus.

Ast aurum spernit **R E G I S** magis aurea virtus,

Verbaq; nil speciosa juvant. Tutamina Regni,

Respondet, Pacemq; sibi hæc per bella parandam.

Regalis pridem fuerit quum gratia Rigæ

Facta, ut, pacis amans, posset secludere Martem,

Si modò sub fidium cessaret ferre Polono:

Atq; eadem nuper fuerit repetita, priusquam

Aggere cincti essent & Sueco milite muri;

Ipiâ ast mente ferox grates contemserit istas,

Causæ à
Rege pro-
ductæ.

Et

Et nunc Heroum dederit tot corpora letho ,
 Tantum Regalis præfracta absumperit æris ,
 Dedendam jam nunc RIGAM , vel Marte domandam .
 Mensem unum ergò orant saltem cesset ab armis ,
 Quo fidam interea tutetur RADZIVIL Urbem ,
 Aut , hoc devicto , major sit gloria REGI .

(Scilicet audaces cura hæc pro REGE fatigat)

Non tam vesana est , REX inquit , pectore nostro
 Ambitio , ut tanti similem emitturus honorem .

Cælitus in nostrâ quam stet Victoria dextrâ ,

Non hanc exutiet mora . Iam lustrate fodinas ,
 Et celeres responsa date , omni ambageremotâ .

Iura , Magistratumq; & , quæ probo , Sacra relinquam ,
 (Non Papale nefas) Tutorq; ero sedulus Urbi .

Offero quæ sponte , hæc capite , & licitatio cesset ,

Ne tentata nimis pariat patientia noxam .

Haec tenus (hunc testor , qui Martem & prælia nutu
 Dirigit) innocuos tantum miseratus , & omnem ,
 Quæ potis , ac fas est , horrescens mente cruentem ,
 Vix oppugnantes tenui , rabiemq; repressi .

Ipsi ne Marti laxetis fræna , videte ,
 Et serò tristis ploretis corderuinam .

Hic tridui saltem spatiū , Pacemq; requirunt ,
 Quo referant mandata suis . REX percitus irâ
 Impatiensq; moræ totum mox abnuit , Hostis
 Ne fors incautum vafro stratagemate ludat .

Instant hi precibus , rursumq; his GARDIVS adstat
 Adjutus CAROLO , qui GULDENHELMIVS Heros
 Dictus , mansueto Martem qui exornat amore .

Petane
mensis in-
ducias .

Responsum
Regis .

Triduum
petitur ,

Et Magna-
tum inter-
cessione

Dimidia dies impe- tratur. Adjuvat & C R V S I V S , REGIS cui credita gaza.
Tandemq; exorant , responsum ut postera portet
Lux , ubi dimidium Phœbus transiverit Orbem.

Legati re- deunt. Vespera Legatos rursum perducit in Urbem ,
Omnia conatos frustrà , tantumq; fideles ,
Ut verè indignus tali sit Cive Polonus.

Acta ref- ficiunt. In seculis postquam curis nox transiit atris ,
Iam proceres , Civesq; omnes , de more , coacti
Legatos audire parant . Ac tristia multùm
Vultibus horum inscripta vident . Tamen ordine cuncta
Legati referunt tractata , atq; e tima jussa .

Rigenses deditio- nem fa- tuunt. Fit gemitus , quanquam partim prævisa fuere
Tela . Movent lachrymas multis simulira , dolorq; ,
Ac fremitus . Post , dum rationum pondera librant ,
Cælica dum votis quærunt spiramina Mystæ ,
Inditur ex cælis melior sententia menti .

Omnibus hic animus . Patriam si morte tueri
Possent , pro patriâ haud dubitarent fundere vitam .
Verùm cum Patriâ temerè se involvere letho ,
Et quicquid carum , crudeli exponere Marti ,
Id nec dulce putant , nec in æquâ mente decorum .
Nomine virtutis dignum non esse furorem ,
Nec fortes illos , qui nil nisi noxia præstant .

Sat REGI Regnoq; datum . Quum RADZIVIL ipse
Cesserit , & sibi fas Victori cedere REGI .

Legati ad Regem re- verfi Majori nu- mero , Ergò pedem referunt jussi ad Tentoria REGIS
Legati . Comes it præclarus in Urbe Senator
RAMVS & insignis MAIERVS munere Scriba .
Adduntur quovis bis deni ex ordine cives ,

Quos

Quos injussa lubens sequitur magno agmine Turba.

Cedere se Fato testantur. Legibus æquis.

GVSTAVUM accipiunt DOMINUM. Jamq; aspera ponunt

Corda, movente DEO. Sueones jam mente benigna

Agnoscunt Socios; communia iusla capeſſunt.

Sic REX Virtutis tandem, affiduiq; laboris
Præmia consequitur. Digna comitante catervâ,
Quum bis octonâ Septembris luce refulget,
VICTOR OVANS graditur, vietâ acceptatus in Urbe;
Terribilis nulli, sed vultu animoq; sereno,
Dum circum cives adstant, hæc fatur ab ore.

Victi estis, Cives. Sed & hæc Victoria vestra est.
Gens JESUM fingens titulo Papalia vobis
Nunc non iusla dabit. Non effrænata Poloni
Militis imperia, ac fastum tolerabitis Aulæ.
Vestra manent nunc Sacra. Manent immota parentum,
Jura. Meus faxo haud Miles grassetur in Urbe.
Ipse Parens ac Tutor ero. Meliora Polono
Præstabo auxilia. Hic gazam cum sanguine fundam
Pro RIGA, si fida manet. Vos quale Polono
Haec tenus obsequium & robur virtute tulistis,
Nunc Domino præstate novo. Non plura requiro.
Quin, si tantus amor vobis servire Polono,
Hoc agite, ut Pacem nobis det legibus æquis,
Nec Sueonum pergit perfundere sanguine campos.
Si pacem justam tribus hinc concedet ab annis,
Sponte SIGISMUND O vos reddam, opibusq; juvabo.
Non mihi mens avida est latè corradere Regna,
Fundere & innocuum turpi ambitione cruorem,

Deditio-
nem faci-
unt,

REX RI-
GA M in-
gressus
XVI. Sep-
tembris

Cives al-
loquitur.

Sed Patrijs sævum depellere finibus Hostem,
 Et Pacem extorquere manu, quum justa negetur.
 Hanc dum sectamur pariter, mea mitia Sceptra
 Morigeris perferte animis. Fidi mihi Cives
 Estote, æquanimo ut cernetis pectori REGEM.
 Quod supereft, mecum nunc ad communia Sacra
 Ite, Viri, laudesq; D E O cumulate, precesq;
 Pro vobis & REG E novo; quo Numen ab alto
 Ambobus cumulare bonum dignetur in ævum.

His prudens dictis animos & pectora mulcet,
 Intentusq; Sacris, hic, facto fine, quievit.

Sacra sicut. Æde sacrâ, Petri pridem de nomine dictâ,
 Sacra facit primus, Germano idiomate, Mystes
S A M S O N I V S, Papæ mastix, sed fida Polono
 Corda gerens, RIG Æ dum jussâ P O L O N A vigebant;
 Nunc Sueonum fidus REGI, nec ab Hoste rogatus
 Prodictione sacram cupiens fœdere Cathedram.
 Post Sueonum genti, Jacobi ex æde remotis
 Hispani, Papæq; viris, quæis nomen JESU,
B O T H F I D V S consueta facit Regalia Sacra.

Iesuitis tu- Vim tamen haud patitur JESU sub nomine tecta
tò egressis Factio Papalis; Sed tuta excedit ab Urbe,
 Quisquiliiasq; suas placitas exportat in oras,
 Civibus hoc ipsis, æquoq; rogante Senatu,
 Diral licet multis, prisco de more, patrârat.

R'GA pur- Sic purgata, DEUM nunc RIGA, & SVEDICA sceptra
gata felix Obsequiosa colit. Sic duret Numine plena,
efto. Omnipotensq; ornata bona GVSTAVICA RIGA.

Benigne

Benigne Lector,

ANimus mihi fuit conjunctim exhibere TROPHÆA GVSTAVIANA
Livonica, Lithuanica, Semigallica. Sed quoniam nonnulla tardiusculè mi-
hi communicantur, quæ Expeditionem Regiam hujus anni p̄fendant; mihi au-
tem religio est in re seriâ ac gravi, p̄textu licentiæ Poëticæ, quidquam con-
fingere, quod rei substantiam concernat: Suas quorundam amicorum judicio
pollentium, RIGAM DEVICTAM seorsim do in antecessum; hac p̄spe & voto,
ut Heroës illi, qui partim consilio, partim armis p̄clararam Ser. REGI na-
varunt operam, visâ hac sedulitate meâ in omnibus, quoad fieri potest, accu-
ratè describendis, communicationem desideratam maturare dignentur, post
S. R. M. suo quoq; honori, si exitus conatus meo responderit, consulturi,
& Claudiani Poëtæ memores, studijs meis benignè faturi.

Gaudet enim Virtus testes sibi jungere Musas.

Carmen amat quisquis carmine digna gerit.

Quod reliquum est, in complementum paginæ, RIGÆ DEVICTÆ
aliquid nunc addo (suo tempore justo ordine recudendum) de Rigæ Gu-
bernatore, cuius exemplo alias æquitatem, prudentiam, vigilantiam, fortitudi-
nem bellicam ceterasq; p̄claras virtutes ab Hoste ipso depraedatas, nunc
autem imprimis temperamentum felicitatis hujus saeculi divinitus factum ani-
mo infracto ferre, Lector, disces.

ILLVSTRI AC GENEROSO DOMINO
I A C O B O D E L A G A R D I E
Comiti in Leckoë, Domino in Kolcke, Kyde & Runsoë
&c. Equiti Aurato, S. & R. & M. tis Regniq; SUECIÆ
Senatori, Mareschallo, nec non Generali Exer-
cituum Præfecto, Civitatis & Castri

RIGENSIS Gubernatori &c.

POST DEVICTAM DERPATVM, PLVRIMASQVE ARCES
LIVONIÆ, FILIOLA DIVINITVS ORBATO.

REX in Triumpho tergemino † sedens
Ut conspicatus lumine GARDIUM,
DERPATICÆ hunc ornare Lauro
Præcipit, & LIVONUM Trophæis.

[†]Livonic,
Lithuanico
Semigal-
lico.

Mox

Mox dura sortem hanc asperat Atropos,
Lauro Cypressum jungere gestiens;
Dulcisq; rumpens fila NATÆ,
Sic, ait, hi moderandi honores.
Sic parte ab omni nemo beatus est.
Sic Fata amaris dulcia temperant.
Sic Hoste victo, Victor audit:
Nunc animum subige & triumpha.
Triumphus illum perpetuus manet,
Ægrè obsequentem qui domat impetum;
Qui desuper firmatus armis
Immodicas superat querelas:
Lubens relinquens quæ dator abstulit,
Nec mutuatum reddere proprium
Ingratus audens, néve tempus
Muneribus statuens fruendis.
Qui mente rectâ, lumine cælico,
Augusta Cæli judicat atria,
Mortaliumq; tot labores,
Dum volitant per inane Mundi,
Fatum ille nunquam præproperum increpat,
Nec se, suosve hinc murmurat abripi.
Sed gratus æviterna Numen
Bis dare, quum citò dat, fatetur.
His, magne GARDI, victor ovans tui
Incedis armis. Duplice Laureâ
Ad Astra tendis; atq; NATÆ
Laurea fit Cyparissus ipsa.

ERRATA. Pag. 14. linea 14. pro are, lege, ære. Pag. 17. circa versum 4. in
margini scribe: Ad fossam Vrbis promoventur. P. 19. l. 30. pro caterræ,
lege, catervæ.

F I N I S.

q. d. q. t. Junij Anno 1632. à merid. Dantisc.

Klist. Suee: 264

